

Ole Warthoe-Hansen 1915–1985

Der blev så underligt stille, da meddelelsen kom. Det var så uvirkeligt, du havde jo selv for blot få dage siden, som så mange gange tidligere – lige haft en lang samtale med Warthoe i telefonen. Man sad tilbage og kunne ikke lade være med at tænke på det i perioder meget intense samarbejde med Warthoe. – Nu skulle telefonen altså ikke længere melde – på næsten alle tider af døgnet – det er Warthoe.

Ole Warthoe-Hansen var en særlig personlighed i det lokalhistoriske arbejde. Han var vokset op på landet i Bromme ved Sorø. Siden blev han student, løjtnant og endelig lærer fra Vordingborg Seminarium i 1946. Så kom han til Randers efter at have fået stilling ved det kommunale skolevæsen. Han meldte sig straks ind i Randers Amts Historiske Samfund, hvor han naturligt kom til at præge arbejdet i næsten 40 år.

Han fik hurtigt sæde i bestyrelsen og fra 1953 i årbogens redaktionsudvalg, hvor han helt frem til 1974 havde et afgørende ansvar for indhold og form.

Det var mange mennesker, Warthoe traf: Provster, præster, godsejere, storbønder og byfolk, og alle havde de deres særlige opfattelse af årbogens funktion og dermed indhold. Det var svært for disse folk at lade sig overbevise af en lærer, der end ikke tiltalte dem i tredje person. Warthoe har adskillige gange fortalt om disse brydsomme år. Han havde en særlig evne til at fastholde træffende karakteristikker og ordskift.

Det lykkedes imidlertid langsomt Warthoe at ændre årbogens profil og stofsammensætning og skabe større tilslutning om arbejdet, ikke mindst blandt byens borgere.

I 1965 blev han formand for Historisk Samfund, en post han beklædte til 1973. Nu skulle der tages nye initiativer. Et af dem blev 1973 forsøget med Randers-bogen. I en kombination af kalender – aktuelle artikler og

pressfotos, skulle livets gang i byen fastholdes. 4 årgange blev det desværre kun til på trods af en enorm indsats fra Warthoes side. Det var svært at få økonomien til at hænge sammen. Warthoe havde forsøgt alt. Opsøgt sine mange kontakter – også i de store virksomhedskontorer – og selv om det gav kontante tilskud og annonceindtægter, oversteg det hans kræfter, og med dyb sorg, måtte han opgive bogen. Han sagde selv på sin ligefremme måde: »Randers er ikke en by, hvor det er let at sælge bøger«.

Han gav dog ikke op. Han svømmede nærmest over med ideer. Nogle kunne han vel nok selv se ikke var realisable, mens venner og kolleger i andre situationer måtte tvinge ham tilbage til virkelighedens verden.

Warthoes store historiske indsats var studiet af håndværkets udvikling. I to bindes værket »Randers Håndværkerlav« fra 1970 fremlagde han meget nyt, og undersøgelsen var i høj grad præget af hans glæde ved at arbejde med laugsprotokoller og museumsgenstande. Arbejdet fortsatte med den lille bog om Randers bagerlaug fra 1976, ligesom hans sidste trykte arbejde også var et resultat af hans store interesse for håndværket. Det var »Snedkerens behøvling«, der netop er bragt i Den gamle Bys årbog 1984.

Ved siden af laugsbogen står »Søkøbstaden Randers« fra 1980. Vi, der arbejdede sammen med ham på denne bog, ved, med hvilken begejstring, han gik til sagen. Tekst, illustrationer, lay out – alt skulle være så godt som muligt. Og da bogen så kom, gik Warthoe stolt og glad rundt med den, som var det hans spædbarn. Han følte, at han skyldte sin by denne bog, og det var vel nok forklaringen på, at han lagde en så enorm arbejdsindsats i at fremdrage hidtil ubenyttede kilder fra de store statslige arkiver. Hans by skulle have det bedste, den skulle lære at forstå sin fortid.

Warthoe havde kontakt med hele den hi-

storske verden. Det var netop hans opfattelse, at i samarbejdet mellem amatøren og faghistorikeren, kunne lokalhistorikeren opnå det bedste resultat. Han så da også tidligt, at det lokalhistoriske arbejde var i opbrud. Professionaliseringen af først museumsverdenen og siden også af de lokalhistoriske arkiver kunne blive en trussel mod det folkelige historiske arbejde. Han anså på den anden side også de lokalhistoriske foreninger som så rodfæstede, at de kunne og ville være en garant for den folkelige bredde. Som formand for Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger 1970-82, fik han netop mulighed for at udbygge sine mange kontakter til fordel for det brede historiske arbejde.

Ved siden af sit historiske organisationsarbejde, var Warthoe i 1950'erne stærkt engageret i Randers Museums historiske afdeling. Han var sekretær for bestyrelsen, og deltog

med iver i indsamlingsarbejdet, udgravninger og meget mere. Fra 1953 er museets årsberetninger netop lavet af Warthoe, og her peger han allerede på de perspektiver, der kunne ligge i et byhistorisk arkiv.

Warthoes sidste store projekt var da netop også inspireret af arbejdet med museets samlinger. Det var her han havde fået vakt sin interesse for uroernes historie, og til det sidste arbejdede han med en samlet fremstilling af dette kulturhistoriske stof.

Ole Warthoe-Hansen var en mand, der var fyldt med ideer, smittende og inspirerende. Han levede og åndede for lokalhistorien, og han kunne fortælle om sit lange virke og dermed gøre historien om lokalhistorien i Randers levende. Warthoe havde nemlig en markant opfattelse af den folkelige lokalhistories fortællende betydning.

Henrik Fode